

Grko-katoličko sjemenište
Zagreb, gornji grad

«Руски Новини» виходаца какди ти-
день. — Предплата на рок 60 дин.
Адреса: «Руски Новини» Р. Крстур,

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У ЈУГОСЛАВИЈІ

Видава: Руске Нар. Просв. Друштво
Редактор: Мих. ФИРАК.

В - И - С - Т - И

У МЕДВИНАРОДНЕЙ ПОЛИТИКИ

главна увага политичарох була обра-
цена на Еспанию. Еспанска большевицка
влада у Барселони загрожела ше Италији,
же кед талиянски пилоти у служби на-
роднога еспанскога войска не престану-
бомбардовац отворени (неутвердени) ва-
роши, котри су ише у рукох большеви-
кох, веџ еспански большевицки бомбар-
дере почни бомбардовац талиянски ва-
роши. Италија на то оштро одповедла, же
кед ше то большевици усудва вробиц И-
талија такој вијави еспанским большеви-
ком војну. Талијане ше уж превозили у
Паризу, цо би Француви на то поведла.
Але Лондон и Париз порадзели Барселони
най ше тельо Талијаном не грожи и
большевици ровуми ше мушели уцих-
нуц, бо бев ћудај помоци сами ніч вро-
биц не можу.

ДОГВАРЯЊА У ЧЕСКЕЙ

вос Немцами, а того тижња и Мадя-
рима, найвећей интересую-цалу Европу.
Цо ше на њих посцигло не зна ше ише.
Напевно не вельо, ба иншак би ше уж
знало. 15. јула мал би ше висц чески
парламент и влада обеца предложиц за-
кон, же две ше найдве лем 20% посто на-
роднен меншини (Немцих, Мадарох, Руси-
нох медви Чехами лебо Словаками), ма
тота меншина право на својо школи и
на свой јазик на судве и у управних вла-
сцох (валал и срез). Ровуми ше, же вос
тим не буду задовољени шицки жаданја
народних меншинох.

ТРИ РОКИ ВЛАДАНЯ

влади Дра Стојдиновича навершело
ше у јуну. При тей нагоди новини, котри
а тоту владу тримаю хвали успихи Дра
Стојдиновича и на широко их описую.
А опозиција заш критикује.

НЕЗАДОВОЛЬСТВО У АВСТРИЈІ.

Прихода висти, же у Австрој рошне
незадовољство вос гитлеровским влада-
њем. Особено незадовољни Австројски
Немци, же шицки важнейши места у дер-
жавнен управи вжали до својх рукох
Немци вос Прускей, а домашнї людве
оставаю без местох и без роботи. При-
ходац уж до Бечу Гитлеров заменік
Гес да направи шора, але незадовољство
дале рошне.

КУЛТУРНА ПРЕСЛАВА У ЛЮБЛЯНИ.

В недвелю 26. јуна почала у Любљани
преслава 40-рочнога ювилеју „Просвите-
ног Сојузу“. У тим Сојузу организованы
христијански просвите дружства у
Словенији котри слично јак и наша „Про-
свита“ ширја правдиву христијанску про-
свите. Тей преслави присуствовал и наш
министер просвите п. Магарашевич. —
Ведно вос туго важну преславу отрима-
ше терав у Любљани конгрес словенской
католицкай младежи на котром участвују
и други народи: Француви, Белгијанци, а
вос Ческай пришли З гайзбани „Орлох“.

Књіжка и младеж.

Дзецко ма душу та ше мушки կар-
миц не лем тілесно, але и душевно з
добру поуку, пораду, а найбажей зос
читаньом добрих књіжкох. На то пре-
вешаје родитеље не думајо и својому
дзецку давајо лем тілесну поживу, а
за душу дзецка, за його норов, розум,
за його просвищоване не старајо ше
цалком ніч лебо барз мало. Же дзецко
без поживи и то добреј поживи слабо
рошне и напредује, то знаме. А розум
тиж рошне та му треба душевней по-
живи. Кед му је не даје, розум заостане,
човек вирошне тупи, неуки. И кед ше
так у младосци запушти ніяка школа му
познейше не поможе.

Зато и тоти, школяре, цо конча
висши школи, але ніч не читајо лем
баш токо, цо муша, слабе мајо знане,
слаби од њих народу хасен, вони лем
на поли интелигентни и за народну ро-
боту не дзбајо и не брига их, чи јх
народ напредује.

ЦО ДАВА КЊІЖКА.

Зос читаньом дзецко ше упознава
зос широким шветом и учи ше думац.
А и думац треба знац и то не така
легка ствар. Думац и роздумовац вель-
ки и важни ствари чеже јак копац
лебо кошиц.

Далей, зос читаньом дзецко ше учи
шивидко читац та му читане не чежке
и зато пријемнейше. Зос књіжки үпоз-
нава нови думки, нови слова, нови
ствари, котрих ток цо не чита нігда
знац не може, а потребни су за живот
каждому. Бо књіжка то морска глубина
и шицко човек у је ній найдзе.

Швидкосц у читаніо барз важна,
бо велі лодзе лем прето керујо књіжку,
бо барз помали читајо та фришко и
найпријемнейша, найлепша књіжка им по-
стане досадна.

Млади дзецински роји од 8 до
13—14 рокох найлепши за читане књіж-
кох, бо у тих рокох дзеци обично мајо
вельку жажду за читаньом, ёст таки,
цо би читали дзень и ноц. Лем им теди
треба вибрац добри књіжки, котри су
за њих и котри вони похопиц годни.

Велі дзеци на валалох чувајо ста-
ток на паши. То барз добра нагода за
читане. Тот досадни и длуги час, цо го
дзеци страца при кравох, не бул би
страцени, кед би дзецко мало зос собу
добрју књіжку. Књіжка би була його най-
лепше дружтво и зачувала би го од
дружтва погубених и розпуштених пай-
ташох. То така легка и обична ствар, а
ипак чи нашо родитеље думали дакеди
о тим?

НАШО ШКОЛЯРЕ.

Ище даскељо слова о наших шко-
лярох, цо пришли тераз зос виших
школох дому на вакациј. И вони, а ище

вешаје јх родитеље, думајо, же уж досц
було књіжки и терај лем далеко од ней.
А то цалком не так. Прави школяр, цо
сце буји прави интелигент и якиш на-
родни предњак, нігда књіжки не одру-
џује. През рок у школи учел цо мушел,
и не шицко му було по дзеки, а на
вакацијох най чита, най ше заніма зос
тим, цо окреме лоби, за цо ма окреми
дар. Але књіжки, котри давајо обще
образоване јак историја, религија, лите-
ратура, географија, путописи, социјални
твори, филозофија, уметносц мушки чи-
тац кади школяр, котри сце, да з пол-
ним правом ноши мено интелигентнога
човека.

Вакациј су зато и треба их так
вихасновац и не думац; же то час на
ленівосц и подполну безроботности.

Русини на Горнїци и Чехи.

Нови руски дневник у Ужгороду „Нова
Свобода“ пише о одношенију Русинох гу Чехом так:

„Ми више були свидоми, же розвой на-
шого руско-українскога народа под Карпатами
осигуруни лем у Чехословачкай републици.
Ми знаме, же з другима народами ведно исц
не можеме. Але мушиме отворено признац:
Чехи вельо схивели. И тоти јх хиби вихаснуу
тераз непријатеље держави и нашо непријатеље“.

Перша хиба ческих политикох тата, же
у перших рокох по злученю руской Горнїци
зос ческу державу, Чехи место да до урядох
примаю цо вешај руских уряднікох гоч вони
теди не мали шицки школи, јак то зробели
Чехи на Словакиј вони посилали им Чехох,
котри не знали наших животних обставинох,
не знаю нашого народа не знали и нешка
ище не знаю наш јазик.

Так робели Чехи и познейше. На Под-
карпатах Руси ёст барз вельо младих людзох,
котри звериши грађанску школу лебо тар-
говску школу. Вони и нешика не можу достац
место у державних урядох, бо вшадзи полно
Чехох.

Найгорише поступали Чехи у школах. Ту
вони не дали, да ше дзеци уча на родзеней
руској бешеди, але при помоци Русох еми-
грантох видумовали нови мертвји јазик, котрих
нікто не бешедув и не розуми. А чески шко-
ли закладали вшадзи, дзе лем було даскељо
чески и жидовски дзеци.

„Нова Свобода“ завершује зос тима
словами:

„Питаме, да ше шицко токо од темеля
пременї. Питаме наш руски јазик у шицких
урядох. Будземе ше оштро борици однародзо-
ванији Русинох и не даме гажиц нашој права.
Ми сце буји газдами на свой жеми!“

На жаль ёст медзи Русинами на Горнїци
и таки, котри ше предали Чехом робја роз-
дор медзи нашим народом. Але зато народни
рух више меџнєши.

Нови порції.

На основу параграфа 34. Фінансіялного закону за 1938-39. рок видала влада „Уредбу о державним и бандівським цестовним фонду“. При Држ. Гіпотекарній банкі оснує ше Державни Фонд за державні калдерми и Бандівські Фонд за бандівські калдерми. Ціль тих фондох зберагти гроші, да ще можуть калдерми стари оправиць и нови будоваць.

Фонд за державні калдерми.

Тот фонд будзе маць тоді приходи: 200 д. роцінне од путничих автох, 50 д. од моторних біциклах, 10 д. од обичній біцикли, 50 д. од обичного коча, 20 од чайзи на два колеса, 50 д. од фіякера.

Далей муша власністю нерухомого маєтку („некретнох“), цо гранічи зос державну калдерму плаціц до того фонду так:

У местах до 5.000 жительськох хто має до 1.000 кв. метру простору плаці 2 д. од метру фронту при калдерми. У местах од веци як 5.000 жит. (на приклад у Керестуре) плаці ще 5 д. од метра фронту при калдерми. То значи, кед у Шиду маце на Вельким шоре хижу и порта ваша не веќшь од 1.000 кв. мет., а широка од калдерми 30 метери, мущице плаціц до державного фонду за калдерми 150 д. У Бачинцох ще од такей порти плаці 60 д. Хто має веќших местах (веци як 5.000 жит.) порту веќшь од 1.000 кв. мет. а у менших местах веќшь од 5.000 мет. плаці за половку веци. То значи: кед має у Шиду порту од 2.500 кв. метри (коло ферталь голта) плаціш од кожного метра фронту од калдерми по 7:50 д., а у Бачинцох хто має порту веќшь од ферталь голта плаці 3 д. по метру фронту.

За жем при державній калдерми позавалом плаці ще за жем до 10.000 кв. мет. по 1 д. од метра фронту при калдерми, а за простор веќши од 10.000 кв. мет. плаці ще пол динара. То значи: Кед маце за валалом при державній калдерми 10 голти жеми, а ваша фронта при калдерми длигока 50 метери, плаціце до Фонду за калдерми за перши голти 50 д., а за гевти дзевець голти 25 д. шицького 75 дин.

За жем котра 250 метери далеко од державній калдерми плаці ще половка од тей су-

ми, а кед ваша жем пол километра и веци далеко од калдерми плаціце штварцину.

Іще ще до того Фонду плаці при предаваню жеми 1% од предайней цени кед жем при калдерми, а пол процента, кед жем 250 д. од калдерми и штварцину процента кед веци жем, котру сце предали лежки пол километра калдерми.

То ето главни приятки того Фонду за державні калдерми. Шицькі горе спомнити такси чи порції плаці ще од жемох и портох, цо лежки при державніх калдермох.

Бандівські Фонд за калдерми.

До того фонду иду тоді приятки: половка кулуку, цо го плаца державні урядніці, штварцина шицького бандівського кулуку. Властитељи хижи при бандівських калдермох плаці пол динара по метеру у валале, а 30 пари за валалом од метера. При предаваню жеми плаці ще тиж 1% од предайней цени до того Фонду.

Тота уредба вредзи од 1. юла того року.

Цо учи Еспанська война.

Войсково людае „фахмане“ рижних народів роздумую над тим, яку науку дава война у Еспанії о терашнім наоружаню и о способу модерного войowania.

Французький генерал Нисел у французьких воїскових новинох „Главни воєни новини“ пише так: Авійони ще указали як добре оружие у борбі зос сухожемским воїском, але утрати авіації виноша 50%, з того три штварцини страдали у воздушній борбі, єдна третина од проциавійонських дзелох. Танки ще не указали так як ще од ніх обчековало.

Цо думаю Немци.

Немец Радлмаєр ваш у немецких воїскових новинох „Die Kraftfahr-Kampfftruppe“ пише:

Танки и слаби іх успіх у еспанській войни треба потолковаць так: 1. Танки не мали виучених воякох; 2. Танки муша наступаць у веќшим числу да ще може посцигнущ успіх, а у Еспанії не наступало нігда веци як 50 танки. Англійци маю право кед гуторя, же тих, цо маю з танками управиць треба учиць штири роки, а командантых и штабох танкових батарійх треба учиць ішче дужей. А у Еспанії того не було, прето не мож оценіць вредносць танкох як оружіє на основі воєнного искусства у Еспанії.

тоти да раз на вице зламу боярську піху, дали єдній ноци позабиваць 500 главних боярох. То було 1211. року. Бояре ще заш на князюх так вимсцели, же ще порозумели з Мадярами та з іх помоцу власніх князюх и шицьких трох обешели. Вдова Романова врацела ще зос синами до Галича, але о два роки заш мушела перед боярами сцекаць до Пешту. Теди краль мадярски Бела одлучел, да Галич цалком подложи под Мадярську а сином Романовичем — Данилови и Василькови Романовичом охаби іх стару дідовщину Волинь зос Владимиrom. Андрій ще порозумел зос польским князем Леськом и поставел у Галичу за краля 5-рочного свого сина Коломана котрого такою „оженел“ зос дворочну дзвіку Леськову Соломею. И таки ще ствари теди робели! То було 1214. року.

Та Андрій и Лесько ще фришко повадзели и Лесько помог 1219. року рускому князу Мстиславу Удатному з Новгороду вігнаць з Галича угурске воїско и самому ту завладаць. Мстислав Удатни бул барз храбри князь, владал у Галичу до 1227. року, а млади князь Данил Романович оженел ще зос його дзвіку. По шмерци Мстислава ступел князь Данил до борби за свою галицьку оцовщину и по длигих и чежких воїнох з Мадярами конечно завладал у Галичу аж о 10 роки 1237. року. О владаню Данила напишеме іще.

НАША ИСТОРИЯ

Борба за Галич.

Писали зме уж, же галицькі князь Роман Вельки, котри злучел ведно Волинь и Галичину и так основал вельку и першу чисто руску Галицко-Волинську державу, умар нагло 1205. року и охабел гдoviцу зос двома малкими дзецьми, Данилом и Васильком.

Кед лем не стало у Галичу моцній Романовей руки, такою ще нігда не задовольни, бесни галицькі бояре почали бунт и гледаць себе нового князя. Княгиня Романова дала себе и дзець под опику мадярского краля Андрія II. котри бул вельки приятель покойного князя Романа. Андрій пришол з воїском до Галича и почал ту владаць як у себе дома, іще и дал себе меню „кralь Галичини и Владимири“ (Волинь волали тиж Владимирия по главним варошам Владимиру). Але бояре ще фришко побунтели проци Мадярох, Романова вдова з дзецьми мушела охабиць Галич и пойсць до Пешту, а у Галичу завладали троме браца Игоревичи: Владимир, Роман и Святослав синове того Игоря Святославича, котрого воєни поход описує славна писня „Слово о полку Игоревим“.

Бояре не длиго були задовольни зос Игоревичами, почали ще проци ніх бунт. А

Мудра думка французьких генералох.

Французький генерал Дивал написал цалу книжку о искусству и науки зос еспанській войни. Вступне слово до тей книжки написал верховни командант французькій войски ген. Вейганд. Обидвоме вони потвердзеля познати слова велького войователя Наполеона: „На конці конца бори ще лем чловек“. То значи, же и тераз у войни одлучує у першим шоре не оружие, гоч яке би воно мадерне и страшне було, але чловек, — не токо, зос чим ще воює, але тот, хто воює, чловек, його здрави и моцни дух, морална сила и прешведчене, же ще бори за праведну ствар. Так више було, так є тераз и так више будзе. А то особено важно знаць тим народом, котри свій держави не маю, (як цо и наш народ) и котри у свій борбі за шлебодни живот не можут маць мадерного оружия, котре велько кашта. Але зато кед вони маю здрави дух, дзеку за борбу и тварду виру, же їх право на шлебоду святе, веци муша на остатку надвладаць.

Триумфални дні

Евхаристийного Ісуса.

Святи Йоан у своім Откровеню описув величезну преславу Ісуса Христа у небе: „И видел сом и чул глас велих ангелох коло пристола и жвирах и старцох, число им было милиарди милиардах и варі езрох, где проговаряю зос силним гласом: достойни Агнец котри бул закланы, да приме силу и богатство и мудросць и моц, и чесць и славу и благослов. И шицькі сотвореня на небе и на жеми и под жему и на морю и цо у ніх, чул сом дзе шицькі гуторя: Тому цо шедзи на пристолу и Агнцу: благослов и чесць и слава на вики виков“.

Слабим одбліском того торжества, було концом мая того року, евхаристийне торжество 34-того медзинародного Евхаристийного Конгресу у Пешту. И ту ще зишло вельке число людзох зос шицьких странах швета, да ще поклонії Агнцу Божому, скритому под видами хліба и вина у сс. Евхаристий! Пейдзешэт рижни народи ще зишли зос езрами своїх заступнікох! Ту була заступана не лем Европа але и горуца Африка. Зишел ще Запад (Америка) и Восток: Австралия, Индия, Япон, Филипини. Жителі далекого Юга: Аргентина, Болівія, Чиле — стретали ще зос заступніками Сівера, зос Фінскай.

Католици шицьких 5 континентах зишли ще як браца коло Евхаристийного Ісуса.

В. Юрченко.

Зос соловецкого пекла на шлебоду.

III. На гайзібану. (19)

Доконьчел кочияш другу приповедку та да дакус зацих, а веци почал цалком інше.

— Ви читаце новини? Цоже будзе война?

— Озда ще вам сце войоваць?

— Боже мой, кому ще не сце? Та у нейшицким ратунок и надія. Вона би нам руки розвязала. Ша лем патрице, толковал ми кочияш, порозштрельовали тисячи людзох, погивожели на Соловки, загрожели страшно вали... и тримаю ще, панью. Але так длugo не будзе. Придзе заш 19-ти рок. Поведаце, чи наисце забили Петлюру? Не сцем вериц. То озда комунисти циганя...

— А цо же вам до Петлюри, ша ви його били 19-им року.

— Яй яки зме дурни були, наисце зме го били! Не було би тераз так. Аж тераз зна парод же хто бул Петлюра и зач ще борел.

Прервал бешеду, бо зме дошли до перших хижох Єлісаветграду и указал ми драгу, кадзи ще идзе на штацию.

— Но та збогом, озвал ще гу мне.

— Ей не, одвежце ме до уряду ІПУ; я мушим розповесць шицько, цо сце ми цалу драгу приповедали.

Зишли ше, да у часу материялистичного безбожтва у швеце, даю задоволене Христови по св. Евхаристии за шицки увреди цо му робели, а и тераз роби, вшеліякé безбожтво.

То бул циль конгреса, котри зобразил цали швет до єднай великой християнскай фамелії у красним варошу на обалох Дунаю. У тим духу ше отримовали и шицки набоженьства конгреса, котри єдно друге надвишовали у красоты и величавосци.

Отримоване конгресу.

Стреду 25. мая отворени конгрес, котри зос шицким пременев сликu Пешту. През цали дзень приходзели гайзибани зос домашніма и щудзіма паломнікамі. Коло 100 окремні гайзибани пришли лем тоз дзень зос силнімаси людзах, а велі приходзели и слідующих дньох! По уліцох силни рух! Автобусы и автотаксі превожа паломнікох на шицкі страни. Лєца, ставаю, помали па фрише, помедзі множества трамвайох, автох, бициглох и силней маси швета! Вшадзи: гук, трубене, звонене, шкрапане!

Торжество почало уж рано зос шпиваніма Службами у 92 цёрковах и капліцох. Пред поладью было торжесвенне медзинародне засіданне католицкіх пісательох и новинарох. У полній сали „Вігадо“ зишли ше Гінди зос Бомбаю и други представніцы Востока зос літератамі Запада. Найславнейши заступніцы католицкай науки и литературы зишли ше, да подаекую явно Ісусові за велькі прияті дар, за свой літературни и наукови талент.

По поладню на пол 5 було торжествене отворене конгресу. Уж на пол другей почали ше гарніц силни маси швета, гу велькому Плацу Геройох. Коло штвартей годзини постали рух як у Паризу. У штирох шорох, густо зден за другим лєца авта. Радио на 10 языках дава поради о програму и о тим, як ше треба спровадаць, да дахто не настрада. Силни рух ше взорно верши. На аркадох пред памятником Геройох високо стирчи велічезны олтар, так же го зос шицкіх бокох з далека мож видзіць. Олтар точна імітация главного олтара у церкви св. Петра у Риме. Коло олтару трибини за владикох, митрополітох и трони за кардиналох, а край ніх з обидвох бокох два велькі трони. Ёдна за радио а друга за огњогасцох. На пол 5 дзвоня дзвони. Священство уходзі у процесіі пред олтар.

Вон лем ослуп и немог гу себе присц.

— Цо? Ви Ша ви учитель... помилуйце ме, та я май фамелю, дзеци...

— Небойце ше, неб зробим вам ніякі прыкросці. Здрави будце, же сце ме привезли...

— А бодай вас... одихнул уж лёгчайше, а я уж думал, же...

Цо ви думаце, таки то нешка часи... А цо би я вец?

Вечаром сом ше завишел на ёден терховни гайзибан и ношел ме цалу ноц віше бліжайші гу мойому дому. На штациі у Помошній баш ми станул вагон просто бохтера. Збачел ме и почал гайку. Я нагло скочел на другі бок и лєц цо лем нога ношела. Баш сом западнул медзі два длуги шори вагони, та ми то іще веќіи страх задавало. Швітало. Я добег до края, а за мну ше озвал револьвер, я скруцел на бочни шини и лем цо далей. Познейше сом ше дознал, же большевики барз велькі кари наруцую на тих, чо ше крадом ружа, а кед ше им не уда влапиц та зместа штреляю за нім.

Предомну було іще 80 км драги и я ше пушцел пешю. Цали дзень сом легко и швидко путовал — бо дому. А нескоро вноци сцігнул сом нестримани дому и облажівал своїх щешліви и радосни.

На предку пар сто богословох у билих стихарох, за німа монахи рижних монашеских чинох, паноцове, каноникове, прелати за тим 190 владикове, 37 митрополитове, 11 кардинали зос свою пратню и на концу кардинал Легат Пачеї. Кардинал Легат приходзі пред олтар. Музика грае гімну св. Оца. Понад 100.000 присутніх стояци єдногласно шпиваю гімну св. Оца. Потым прочитана була св. Оца. Кардинал Шереди привітує присутніх у мену мадярских католикох а за тим министер Гоман у мèчу влади. По тим привітує конгрес предсідатель евхаристийских конгресох намірски владика Гейлен. Главну промову тримал при силнім аплаузу кардинал Пачеї. По тим отшпівіна конгресна гімна и пречитані телеграм; цо бул отпослани зос конгресу св. Оцові. У шветлу віри и бліщавосци слави отворени 34-ти медзинародни евхаристийски конгрес. (Далей будзе).

Паломнік.



„Летаюча бригада чекистох“.

Же чекисти страшни большевицци жандаре, то кожди уж зна. — Вони забиваю у Москви и Кіеве людзох як мухи и то знаме. Алё тераз з нагоди страшней шмерци украінскаго революционера полк. Коновалца, котрого з пекельну машину забил ёден такі чекист, пишу англійски новини — а вони обычно не пишу лем так на вітор — же шеф чекистох организовал ёдну „летаючу бригаду чекистох“, котра ма задачу забиваць главных процинікох кірвавого збойніка Сталіна у юздзіх державох. И тата „летаюча бригада“ забила нашого полк. Коновалца, а тераз ма присц на ўзор бувши большев. посланик у Букурешту Бутенко, тиж Украінец, котри сцекол пред большевіками аж до Риму и віявел, же тераз главна задача його живота борба за шлебоду Украіни то значи борба проци влади московских большевікох на Украіни.

Украінски университет у Праги дал почесни титул Доктора Васілю Барвінскому, директору Висшай Музичнай Школы у Львове за його заслуги на полю украінскай культуры.

Дома.

Стретли зме ше дома и радосно и застарано:

— Боже! Цо вони зос тобу там не робели. Ша за 10 роки ши остал! — вірвало ше жени.

Мац ме ані не познала, чи од страху, чи з несподзівання. Син ше зомну ані привітац не сцел.

— Не бой ше сину! То власни твой оцец, прешведчовали го шицки, алё ми ше вон не сцел звериц. Но ані не було таке барз нужне хлапчикови доказовац, же би ше пред пайташами не похвалел бо дораз дойдзе тата вістка до ухох ГПУ, та би зме шицки настрадали.

У обисцу ме не знали як прияц, чи першіе госьці рихтац чи зомну бешедовац. Не дай Господи вецей у таких обставінох буц госьц дома! Плакали, ценіли ше, страхали ше, зос слизами залівали, успокойовали же сом ше іпак вірвал зос пекла и приблукал до дому. Приповедал сом им цалу ноц, а да ме у власним дому не поглядаю агенты, над раном сом пошол на польо до леса слунечнікох и я там смачно заспал... на своім полю... на свой жемі...

(Далей будзе).

Оглашайце у „Р. Новінох“!

Як Чехи рахую.

Велькі чески новини „Народні Листи“ так пишу о евентуалнай войни з Немцамі:

„За случай немецкого нападу Чехословака мушела бы мобилизована шицковой войско. Од 15 милиони жительох треба одбіц дас 4 милиони чехословакіх Немцох и Мадярох, котри су не бязовні и на ніх не мож у войни раховац. Зато би — пишу тачески новини — 11 милиони Чехох, Словакох и Русинох пошли єдинодушно браніц державу. И так би перших дньох войни па немецкай граници, котру Чехи добре укріпели, поставиц милион верного войска. Проци ніх би Немци мушели поставиц голем двараз тельо, да можу надвладац. Алё Немци, котри можу мобилизована 15 милионску армию не шмели бы ше зос цалу силу руциц на Чехох бо треба им браніц свою границу од Французох. Полякох, од Італії и Югославії. И баш прето, наздаваю ше Чехи, же Гітлер ше не усудзи нападнуц на Чехословаку.

Ми дадаме, же у таких стварох буц пророком барз чежка и німудра ствар.

Соколи у Праги тримаю свой „слет“, котри би мал буц „весьславянски“ алэ на жаль на нім беру учасц лем чески и югосл, соколи. Других Славянох нет. Не може буц ніякі славянскай злагоды, кед еден славянски народ пріциска и о главу роби другому славянскому народови.

Іпак попущую Чехи Словаком. „Словенски глас“, новини на словацким языку, алэ за Чехох робя и пишу, приноша вістку, же ческа влада віда закон, з котрим ше да Словаком шицки права, котри им припадаю як другому народу Чехословакій держави. Словаки язік будзе вішадзи уведзены як єдини службені язік, тиж у шицких школах и на універзитету у Братиславі. Найзанимівшіе у тей вісткі то, же Словакі су лем други народ у державі, а не перши як и Чехи и не ровни з нім. Ту маме заш приклад „славянского братства“.

Трешене жемі було 11 юна у западнай Европі (Немецка, Французка, Бельгія). Наймоцніші потресла, ше жем у главним белгійским варошу Брислу. Там було коло 1'000 ранетих и даскельо забитих. И материальная чкода тиж велька, бо велі велькі хижі попукали и у ніх ше вецей не шме бывац.

У Валенції, столиці большев. Еспанії влада велькі страх пред приходом народного войска, котре уж недалеко од варошу. Варошки злодіів и рижні вандровкаше гаряю тарговини. Поліція на ніх штреляя алэ то слабо помага.

Карло Радек познати большевицки новинар, цо бул у Москви осудзены на 10 роки гарешту, вишол на шлебоду, алэ под условием, же будзе шведочиц проци високих большевицких преднякох, котри іще маю присц пред суд. Тот большевик пристал криво шведочиц лем да видзе на шлебоду. Такі шицки большевики.

Англія у искушенню. У остатнім часу авійони Народнай влади ген. Франка бомбардовали велько англійски тарговски гаії, котри вожели муницію и поживу еспанским большевіком. Англія оштраф протестovala при народнай еспанской влади у Бургосу, алэ то не помага. Тераз Англія у велькім искушенню цо ма робиц. Як велька держава не шмела бы допущиц да ёй гаії страдаю, а заш віступиц з оружийом проци національнай Еспанії значи запльсц ше до войны, од котрой Англія сцека голем за тераз. Пиш новини, же пілоти на тих авійонах, цо бомбардую англійски ладі Таліяне и вони ані не сцу слухац забрану ген. Франка, кед им брані руцай бомби на англійски ладі.

У Парізу приправлю ше на велькі паради з нагоди нащивеня англійского краля и краіці, котри маю іще того лета службено нащивиц французку престолницу.

Страшна катастрофа на желеznіці трафела ше у Сів. Америки. Цали гайзибан спаднул до єднай риці було 65 мертвых и всіцей як 100 ранетих.

З НАШИХ ВАЛАЛОХ

Руски Керестур.

Конец школскога року преславела наша школа 28. юна зос красним торжеством у новей школи при церкви. П. директор Дудаш тримал присутним родительюм и даецом барз добре предуману бешеду о школи, о вакацийох, о хибах и хибних поглядох наших родительюх на школу. Пан директор гварел:

„Мили школяре!

През 10 мешаци учели эме Вас, цо вам потребне энац, док ходзице до школи, а ище баржай, цо вам будзе потребне у животу, кед престанеце до школи ходзиц. Тераз приходзи за вас двомешачни одпочивок. През тоти 2 мешаци ви забудзеце вельо кой чого. Даёдно-му школярови з першай класи будзе исц читане чежше, як му тераз идзе. Не ёден школяр з другой класи, котри тераз зна добре разедну, на вшень ше будзе милїц. Але на вшень ви то заш научице. Но ёст и таке, цо сце ше у школи учели, на цо не шмеце през лето забуц. В недзелю треба до церкви присц. На кождым месце справовац ше як ше школярови швечи. Крашнє поздравкац. Кед ше зидзеце, провадзіце шорови бешеди, да ше не ганьбице од свой бешеди, кед би там при вас стал пан учитель. Щколяре ше муша ѹбавиц, але ше муша вше од родительюх одпитац кед лагдзе иду, да ше не случи з вами цо ше стала тих дньох у Новим Саду. Двоме хлапци пошли з дому. Вечар ше врацел лем ёден и гварел же брат ше страцел у порти. Але то не було правда бо тога брата нашли о дас кельо днї задавеного у Дунаю. Меркуйце ви на то, же тога року школяре мушели исц и на суд. Най ше то веџе не стане.

Векши школяре паметаю, же бул дараз славни спартански народ. Тот народ бул здрави, моцни. Чудно нам, же у ніх хто правел хижу, не шмел мац ніяки други алат крем шекери, пилки и длата. Дабоме, же з таким алатом не могли ше справиц палати, але лем коліби. Ёст и нешка вельо школярок а и людзох, цо гваря: досц кед ше дзецко научи раз-єдну, дакус читац и дакус лем писац.

Други народи напредовали, и прегажели спартанцох, котри ше вше лем ёдного тримали.

Нешка ше иде за тим, да ше з науку нігда не претаргнє. У даёдних державох вше ше людзе уча, кед су не у роботи. И у нас ше школоване предлужи уж од вшени. Отвори ше праз жиму и седма класа“.

Остали програм бул виполнети зос декламациями школярох и оводашох и шпиваньем школярского хору, котри водзи п. уч. М. Ковач. Тот хор треба окреме похваліц и дац подполно заслужене признане п. уч. Ковачови, котри мушел вельо труду часу и церпезлівосци уложиц, док свой хор так увежбал, же вон и чежши шпиванки виведол на обще задовольство. Даёдни декламациі школярох не були удачни — не були вибрани дэкламаторе. Але торжество як у “галосци” було красне, добре приправене и задоволело числено собрани дзеци и їх родительюх.

Косидба уж почала. Жито барз красне, людзе зос косидбу понагляю, бо шицким на разуме ище лоньски ляд, та кажди сце цо скорей влапиц плод свой роботи. Кукурици тиж добре ше тримаю, ёден добри дижджик би им барз помогол.

Будоване школи напредує, уж вибудованы мури до першай кондегнациі. Кед не приду даяки несподзвіани препреки, у септембру будзе школа готова.

Дражки по улічкох уж буду тих дньох готови. Вшайдзі ше цегли залівали зос цементом. Так буду дражки служей тирвац, вше буду ровни и не буду в вшени „чвиркац“, а то у Керестуре барз важне.

На що треба мерковац у доме?

Место драбини не хаснуй карсцель, гордов, або ладу.

Гарадичи вай буду вше ошвицени и видліви и най ше нігда рижни предметы не находза пред німа.

Не дай дзецом дойсц до ширки, зато тримай ширку на таким месце, дзе дзечи не можу дастац.

На қотлянки, на шпоргету судзина з ухами най их не ма обращени вонка, бо ѿ дзечи повиврацаю лапаючи ше за ніх.

У доме за чисцене и поравне не хаснуй бензин, або даяку половну запаліву материю.

Не охабяй огень без надпатрунку.

На посцелі не кур.

Не руцай на громаду ренди, папери и подобне шмеце.

Гар (пирню) не сип до кошара, древеней ладички, гордова и подобного.

Шалтер (гомбичка за електрику) не дорушай з мокрима руками.

Мали дзечи не охабяй без надпатрунку, кед ше купачки, зварки, и т. д. купаю.

Ножи и други оштри предметы, чувай далеко од дзечох.

Не дай да дзечи бегаю по дому з оштрыма або кончистима предметами у рукох.

Стари и непохасновані ліки не тримай незаварти. Кед ліки отрова — як цо то вельо-раз случай, — фляшки означаю добре видлівим знаком (папер даякой оштрей фарби приліпц) и да дзечи не можу гу нім дойсц.

Луг, соду за райбане, амоняк вше чувай добре заварти.



ВЕЛЬКА ГОРУЧАВА завладала у остатнім тижні. Цеплота у хладку доходзі до 35 степенох. Слунко почина моцно паліц уж од вчасного рана и пече ёднак през цали дзенъ. Вельких бурйох и ляду не було до тераз на веџих просторох.

НОВЕ ЖИТО. Косидба уж почала у цалей держави. Появело ше нове жито уж и на пияцох. Плаца за ніго 160 д. Зарно добра. Явяю же у Бачке будзе штредне 12 метери на гольту и то би бул барз добри урожай. Ярец плаци коло 15 метери по гольту.

Й. В. КРАЛЬ ПЕТРО II. звершал VI. кл. гімназії зос одличным успіхом и одличним владаньем. Млади наш владар тераз у 15. року живота.

ВІВЕЗЛИ ЗМЕ ДРЕВА у маю того року 84.000 тони у вредносци 75 мільйони. Влоні було вивежено дакус веџей. Од нового року предано з Югославії за штварчину древа меней як у истим часу прецилого року.

„САВЕТ СЕРБСКИХ КУЛТУРНЫХ ДРУЖТВОХ“ основани ў Београду и влада уж його правила потвердзела. Ціль того союзу да зедині роботу шицких културных дружтв і установох у державі на културним, просвітним и газдовским подзвигованию сербскога народа и да вироби лепши обставини за будоване сербской и общай югосл. культуры. За председателя союзу выбраны Павло Попович професор на университете.

Д. Р. МАЧЕК ПРИДЗЕ ДО БЕОГРАДУ на початку юла. О тей його драги до Београду на пораду зос сербску опозицию длуго уж

пишу шицки новини. Опозиция поклада вельку важносць тей драги представника Горватох до Београду.

ЩЕШЛІВА КАТАСТРОФА. При Андриевици у Чарнай Гори спадул автобус зос 7 путниками до 200 метери глубокей доліни и шицки путники остали цали и нєранети а так исто автобус нєочкодовани. Праве чудо у нєщесцу!

У ЄДНЕЙ НОЦІ шири розбойства зробили и забили трох людзох двоме збойніци Франьо Црепинко и Иван Бабич, котри пред мешацом сцекли зос цемніци у Марибору. Тоти не заслужели да их слунко Боже греў.

ИЩЕ НЕ ВЛАПЕЛИ гайдука Павла Докича. Гледаю го 300 жандарох у лесах його родзеного края при Лазници и Жагубици. Не близовно, чи ше гайдук ище находзі у тих лесах чи уж давно зос ніх вишол. Тих дньох гайдуков оцец достал од нього писмо и ёдни новини. Писмо придане на пошти у Жагубици. Так ето тот шмели гайдук мирно себе чита новини и отцови их посила, док го телі жандаре дзесь и ноц гледаю.

ЗАШТРЕЛЁЛ ШЕ школяр Сава Симонович у Слав. Пожеди зато бо препаднул у пиятей класи гімназії, до котрой уж два роки ходзел. То зробел на Відовдан у самой школі кед ізвелі швецоцтва. Близовно бул то барз легкомислені и бесни хлапец, кед уж два роки ходзел до истей класи и заш спаднул. Не думал вон на школу и на своїх родительюх, лем на, забави, спорт „футбал“ па так жалосно и завершел.

„ГРОБ НЕПОЗНАТОГО ЮНАКА“ пошвецені на Відовдан на грунку Авала при Београду. Над гробом збудовала наша войска вельки красни споменик. Слични споменици „непознатого героя“ маю шицки держави, котри були упльцени до шветовій вайни.

На яки намиреня най ше модля нашо церковни братства и други людзе.

У мешаці юлу: За мир целаго швета, да вира нашого народу будзе жива и да наш народ жив по св. вири. За мисії медзи 42 мільйонами на Яви.

Весели куцік

У Ческай, Два Чехи, бувши австрійски официре гуторя о терашнім положению Ческай держави. „Знаце, — гутори — ёден, ми тераз у чекшай ситуації як цо зме були у шветовій вайни“.

Пречо?

Бо не мame абсолютно кадзи сцекац.

*
Судия: Ви, пані, судзіце свойого мужа зато, же на вас руку дзвигнул?

Жена: Ба не, але зато, же ю на міс спущел.

*
Вона: Ёден дохтор пренашол, же ше хората явя у найслабшай часцы цела.

Вон: Ага, тераз розумим, чом тебе віше глава болї.

Цена зарну.

Жито —	—	—	—	—	—	—	210-220—
Кукурица —	—	—	—	—	—	—	110-115—
Овес —	—	—	—	—	—	—	132-138—
Ярец —	—	—	—	—	—	—	147-150—
Мука 0.	—	—	—	—	—	—	315-325—
Мука 2.	—	—	—	—	—	—	300-310—
Отруби —	—	—	—	—	—	—	110-112—

АУТОБУС Р. КЕРЕСТУР-КУЛА
почне ходзіц шорово трираз на дзень там и назад од 1. юла. — Власник аутобуса
Лазар Гаїч.